Број 274. У Новом Саду, у четвртак 13 децембра 1907. Година XLII.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 70 пот. за четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 п. на четврт године 9 круна 75 пот.
За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 кр. а за стране земље годишње 6 круна 50 пот.
Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. одеваке врсте оваких ситних слова

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација „Заставе“ налази се у кући, де је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 9.
Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Позив на претплату.

1. јануара 1908. године отварамо нову претплату на прву четврт.

„Застава“ излази два пут дневно, а стаје као и до сад на три месеца **8 круна** за све оне који желе, да им се „Застава“ **дневно један пут** поштом шаље а на месец дана **2 круне 70 потура**. — За оне, који желе, да им се лист шаље **два пут дневно** поштом стаје **9 круна 75 потура на три месеца**

За Нови Сад стаје „Застава“, кад се два пут дневно шаље лист кући, **9 круна на три месеца.**

Ми ћемо и даље чинити све што можемо, да одржимо „Заставу“ на оној висини, која одговара угледу народа и радикалне странке и молимо све пријатеље листа да нас у овом послу помогну

Обраћамо нарочиту пажњу на „Заставине“ **бројеве од петка, вечерњи и јутарњи број уједно.** Овако проширени народни бројеви доносе расправе о задругарству, привреди, о народном здрављу, о правним поукама и т. д Ти се бројеви удешавају за најшире кругове а претплата за њих стаје **4 круне годишње а на три и сеца 1 круна**

Најлакше се претплаћујемо **поштанском упутницом**

Нови претплатници који одмах пошљу своју претплату **за прву четврт 1908 добијаће све до краја овог месеца бесплатно лист**

По решењу управе, лист се ником **не сме** давати на вересију.

У Новом Саду, децембра 1907.

Уредништво и администрација „ЗАСТАВЕ.“

Не ваља им народ.

„Народни Гласник“, лист српске народне радикалне странке ових дана осудио је писање „Србобрана“, што је онако гадно напао Србе у краљевини Србији, а све због општинских избора у Србији У краљевини Србији радикали су победили само сталце.

„Србобран“, лист самосталне странке ударио сада у кукњаву као циганка Наопако, срушио се сав свет кад самосталци у Србији не победише! Тако овдашњи самосталци јаучу Па ево шта сада веле самосталци загребачки за српски народ у Србији, нарочито за сељаке. Они веле: Срби у Србији су глупави, незналице, покварени, не маре ни за што што је паметно и напредно него живе у мраку и незнању Тако барем „Србобран“ пише а то је лист самосталне странке Као што се види, те пиљарице либерално самосталско клерикалне погрђују радикале и у Србији као и радикале у Хрватској и Славонији и Угарској. Знамо зашто самосталци погрђују радикале у Хрватској, Славонији и Угарској Њима т. ј. самосталцима иду сузе на очи за покојним патријархом. Једнима жао што не могу да се дочепају добрих парохија, још маснијих протопрезвитерата, добрих професорских и катихетских места; другима жао што им и саборски одбор не даје немилице новаца у њихове новчане заводе па да после деру кожу нашим људима а још уз то да погрђују радикале; трећима жао што се више неће моћи дочепати по слаништва за земаљски сабор помоћу његовом; неки би јефтино земље у аренду. Свако је ту имао свога рачуна.

Сад ће неко запитати, па добро кад самосталија грди радикале код нас а зашто грди радикале у Србији? Ево казаћемо ти зашто. Зато, што и тамо не бива у свему онако, како би они хтели Неки њихови не аванзују преко реда и сигурно не могу да спроведу све што би им пуста жеља хтела. Јер њихова политика је лична и они само према користи својој раде, а не према користи народној

„Народни Гласник“, лист радикалне странке, кад је прочитао како „Србобран“ напада српски народ у Србији, замерио је томе писању Сада „Србобран“ као стара грешница превернуо очима па овако јада јаде. Нисмо ми хтели вређати народ српски, него смо хтели у поштеној намери да изнесемо погрешку нашег народа а то нам се не може замерити Не може нам се замерити, вели самосталија у „Србобрану“, ако рекнемо да је наш Србин пијанац и неваљао То се зацело не може рећи, тим наши самосталци клеветају српски народ у Србији, и тиме убијају веру у будућност српског народа пред страним светом Но није то изнео „Србобран“ кад је расправљао мане српског народа у Србији. Него је изнео кад је расправљао исход општинских избора у Србији. Због тога што самосталци изгубише изборни мегдан у Србији!

„И како поступамо према себи овде у Хрватској и Славонији, тако радимо према Србима свима и свуда“. Ето, тако вели „Србобран“ у 274 броју ове године Ми верујемо, да „Србобран“, управо самосталија, према Србима свуда једнако поступа. Да, али да су Срби у Србији бирали самосталце, онда би ти српски сељаци били сви златни и красни људи, не би били глупави као ноћ. Онда самосталија не би имала довољно речи да похвали сељаке, а овако ружи

Да се оправда „Србобран“ што ружи српски народ у Србији, вели: „ми ћемо увек сами себе оптуживати ради порока“ На све то ми велимо нашој самосталији: никада ви нећете признати ваше грехе, јер кад би признали, не би га понављали. Ко је онолико покварен, није у стању а призна. Него, ми ћемо изнети самосталске грехе пред народом, иако се нећемо служити оним средствима, којима се самосталци служе, него дока ов као што је два пута два четири Наравно да ће самосталцима онда наш народ изгледати свакојаки као и у Србији али то је узгредно Време је, да их свет што боље упозна.

У Срему, 1907 год — ан

ПОДЛИСТАК.

БОРЧАНСКИ КНЕЗ.

Постоји у Борчи један човек, који јако пати од неке болетице, која се зове властољубље и од овој сродних других болести. Тај је човек главом Матија Андреић, сада кнез од Борче и борчанских бара. Та болест толико је овладала овим човеком, да би сиромах на пречац свиснуо од туге и жалости кад не би био у политичној или у црквеној општини какав »члан«, кад он тамо не би био и главну реч водио. Прошле године се некако деси, да је »деда лала Матеја« (као што му сада његов натарош тепа) код обе општине врло незнатну улогу играо. Болест га његова спопадне и »деда лала« почне венути. »Морам умрети — промрмља »деда лала« — ако се не дочепам каквог масног званија у општини«. У то време беше избор општинског кнеза на прагу. »Морам бити још једаред (а био је већ неколико пута) борчански кнез, па ма шта ме стало«, намери »деда лала«. »Та слава је то борчански кнез бити! Лепо заповедаш као »господар« бокте римa, субашама, говедарима, и сви ти морају да ми кажу: »господин кнеже, молим покорно«. Па онда возаш се лепо на »форшпан«, имаш са господом посла увек, који ме тек потапшу по рамени, па тек ми пруже лепе фине цигаре. Свакако морам бити бар још једаред кнез; — ох кнежевино ала си ми баш к срцу прирасла! Али како ћу? Народ ме не воле, народ ме неће. Ништа за то, умилићу се ја господин натарошу, па макар му и децу љуљушкао и на крилу држао — он ће ме кнезом наместити« — вели очајно »деда лала Матеја«. И једнак »деда лала Матеја« баци се у наручја чувеном борчанском натарошу, који »увек истину говори«, и који је баш у то доба »темељно« размишљао о томе, како ће себе таким општинским поглаварством опколети, које ће њему верна раја бити и на сваки му миг пазити, куд он оком а то поглаварство скоком. »Деда лала Матеја« дође као наручен. »Добро деда лало, биће те кнез, ја ћу све и »свја« учинити за вас, таки људи мени требају«, вели Словак »господин« натарош Заткалик. И дође дан кнежева избора. И шта би при избору? Народ виче име свога кандидата, а за »деда лалу« ни да чује неће, већ за њега громко виче »тај вам не треба!!!« Изборни председник, солгабиров др. Тот, окружен натарошем и са 12 жандара велегласно изјављује: Андреић Мићаш је изабрати кнез — на велико изненађење свих бирача. Затим позове солгабиров »деда лалу Матеју« да положи заклетву. »Деда лала« се као мало постиди — као оно нова млада — па ће тек фаличном скромношћу рећи: »Како господине да будем кнез, кад ни једног гласа нисам добио?« А срце му међутим задрхта од милине и радости — та биће кнез. Мислите ли да није заклетву положио зар? — јоште како ју је свечано изговорио. Мал' није попадао сав малтер за зидова дворане тако је громогласно заклетву изговорио. Циљ је дакле постигнут; »деда лала« постао кнез а »господин« човек Заткалик добио кнеза по својој вољи. Народ је протестирао против наименовања »деда лале« — но жупанијска власт одбила је народ с тим »образложењем«, што су повереници потписали изборни записник и тиме је — вели власт — посведочено, да је »деда лала« већином гласова за кнеза изабрат. За ово жупанијско решење чекало се пуних пет месеци. Народ је месеца маја поднео уток против овог жупанијског решења на врховни административни суд у Будимпешти; до данас нема никаквог решења.

И »деда лала« седи »чврсто« на кнежевској столици. Нашао се човек у чуду. »Гле молим те само, баш је дошло време да држава поставља по општинама кнезове — вели »деда лала«. Ја сам то слушао, да ће држава мењати кнезове, и гле ево ту је; ето мене је баш држава метла за кнеза — мудрује »деда лала«. Е па кад ме је држава метла за кнеза Борчанског, онда ја нисам општински кмет, већ државни. И Боже мој, кад сам ја државни кнез, добићу временом »цигурно« и пензију. И заиста је »деда лала« »чврсто« убеђен, да је он државни кнез. Кад дође ко к њему каквим послом, тек ће се он онако бесно обрецнути: »хе шта си дошао к мени, нисам ја ваш кнез, ја сам државни кнез«. Надувен услед државне кнежевске моћи нападне он једном неког Стевана Радомировог те најгаднијим речима изружи овог човека ви крива ни дужна. Стеван не буде лењ, већ надувеног државног кнеза пријави суду. Суд пак ожеже са неких до 60 круна кесу надувеног државног кнеза. — У свом бесилу и надутости борчански државни кнез не

Изборна борба у Хрватској и Славонији.

Пишу нам из Загреба: Решење хрватске странке права изазвало је потпуну забуну у редовима хрватско - српске коалиције. Хрватска странка права иде са својим програмом у изборну борбу, има свој одбор који ће чинити изборне компромисе и кандидује где хоће. Са напредном странком која припада коалицији није се погодила и неће попустити. После оваког почетка, очекује се продужење, које ће довести и до формалног равлава

Но докле овако стоји у хрватско српској коалицији, дотле и у владиној странци не стоји боље. Народна странка, која треба да прими „власт и спроведе изборе, поцепана је. Велики део њен неће да иде са баном Ракоцајем. Тај је део хтео Томашића. Сви су изгледи, да Томашић неће постати бан, него неко трећи, највероватније Р а у х. После конференције „народне странке“ која ће бити 15. (28.) о. м. у Загребу расчистиће се та ствар.

Какве страначке формације могу наступити још до избора то може знати само онај, ко познаје скривене намере појединих политичара, а таквих је много.

Из Будимпеште са поуздане стране долази и та вест, да ће још и Супило преговарати са министар-председником Векерлеом, ван ако се ито не разбије после оног решења хрватске странке права. Као што видите свако још вуче на своју страну

* * *

Доносимо закључак конференције хрватске странке права онако, како га доноси „Хрватска“ главни орган те странке.

Тај закључак гласи:

„Хрватска странка права ступа у изборе споразумно са странкама, које сачињавају данашњу хрватско српску коалицију, да одбије мађарско насиље на свим пољима нашега јавнога живота, — али само стално (самосталним изборним прогласом) на темељу програма од год 1894, надопуњеног на главној скупштини од 22 августа 1907, те је вољна склопити изборни споразум и са хрватском пучком сељачком странком, као и са члановима оних странака, које хоће искрено и поштено радити за оживотворење правашкога програма“.

„Хрватска“ додаје да је горњи закључак донет са свима гласовима против 5. А додаје: „Чланови који нису гласали за овај закључак, желели су да странка ступи у изборну кооперацију само са правашким скупинама“ То значи незавијено, хтели су да прекину сваку, па и изборну заједницу са хрватско-српском коалицијом

На то је тајник изборног одбора известио о изборним кандидатима странке права и сви су кандидати прихваћени Препорни само изборни котареви дољно михољачки и чазмански Па је решено: „Гледе тих котарева има се постићи споразум између изборног одбора коалиције и изборног одбора хрватске странке права“.

* * *

„Обзор“, који и сам припада коалицији, тумачи закључак конференције хрватске странке права овако:

Како смо већ јавили, закључила је конференција поуз аника хрватске странке права, да странка:

1. ступа у изборни споразум са странкама, које се данас налазе у хрватско-српској коалицији;

2. да странка ступа у изборе не на темељу заједничког коалиционог програма, већ на темељу програма од 1894.;

3. да је странка приправна склопити изборни компромис с хрватском пучком сељачком странком;

4. да је странка спремна на споразум за изборе с члановима оних странака које искрено и поштено хоће да узраде на изведењу њезиног програма т ј. програма од године 1894.

Коначно

5. констатира се, да није постигнут споразум између странке и изборног одбора коалиције гледе двају котара, те се у том погледу има у повести преговори између изборног одбора хрватске странке права и изборнога одбора коалиције.

Било је нужно, да се прилично увијено стилизовани комунике о конференцији поузданика хрватске странке права разглоби на ове битне точке, јер из њих произлази:

1. да странка ступајући самостално у изборни споразум са странкама, „које данас сачињавају хрватско-српску коалицију“, не може бити уједно саставним делом те коалиције

2. да странка, враћајући се на програм од 1894., напушта речку резолуцију, с којом је борбу за свој програм одгодила.

3. да странка, акопрем ступа у изборну борбу у споразуму са странкама „које данас сачињавају хрватско српску коалицију“, прихваћа изборни компромис у појединим котарима — са странкама, које се боре проти коалицији, са члановима оних странака, које искрено и поштено хоће порадити око оживотворења програма од год. 1894

Из свега тога следи да средишњи одбор хрватске странке права није додуше закључио, да странка имаде формално иступити из коалиције, али је тактички странци дао слободне руке, кад јој је допустио, да се упушта у изборни савез са странкама и члановима странака, које стоје проти коалици и, а теже за оживотворењем програма од 1894., а то су у првом реду правашки кршћански социјали и чланови Старчевићеве странке права

Догодило се дакле заиста оно, што смо у нашим чланцима последњих дана предвидели.

* * *

„Покрет“ орган хрватске напредне странке кука, што је хрватска странка права донела онако решење. Говори у свом божићњем уводном чланку, како хрватска странка права има много клерикалних елемената А они, чланови напредне странке нису се борили против клерикализма свом силом, него су се ограничили на одбрану. Тим се управ брани, хоће да докаже, да није напредна странка крива ономе што се догодило.

О самом решењу странке права вели ово:

„Пет ђаковачких праваша је на јучерашњој седници поузданика „хрватске странке права“ било уопће за то, да се странка стави против коалиције. Али немојмо тајити ни то да је јединство странке успело за сада уздржати само компромисом, што доказује и закључак седнице. У ствари је коалиција у главном уздржана, али формално је прокламирана странкина самосталност и неодвисност о коалицији. А ово може у будућности бити од знатних последица“.

Но из даљег писања „Покрета“ види се како он не верује баш много у оно што каже Т. ј не верује да је коалиција у главном уздржана, него је напуштена само по форми Она је само по форми донекле „уздржана“ а у главном је напуштена. Да „Покрет“ не мисли тако како сад рекосмо, он не би даље писао ово:

„Али опет не смемо затворити очи пред будућношћу и морамо бити на чисто о том, да ће бити данашње странке, па и коалиционе странке упућене у првом реду на себе, своју снагу, своју свест, своју организацију и своју самопомоћ“.

само да са појединима поступа гордо и насилнички већ је почео и са борчанском црквеном општином инат терати; подигао је своју гадну руку и на свету цркву. Благајник политичне општине уједно је благајник и црквене општине. Сад се свети државни кнез борчански «деда лала« Матеја Андреић, да ће једног лепог дана избацити сав новац и протоколе црквене општине, који се код благајника у општинској кући налазе, јер вели: тамо је он газда, и недозвољава, да општински благајник буде више и благајник црквене општине. Зекет црквених новаца пара му фина ушеса његова. Што ти је брате сила, па сила па све се брегови тресу — пазте људи родиће се миш!

Ваља споменути, да је овај «красан човек« у црквеној општини некад перовођа и појац био — био је месечар. Е сад је «ванцирао« у веће званије, шта ће му сад света црква у којој се крстио. Њему је сад црква општинска кућа и «лизин бирт«. На устима јуначна делија кнез «деда лала« ипак нема «куражи« избацити црквене протоколе из општинске куће, но заповедио је њему покорном опћ. благајнику, да не сме овај више купити парохијал и камату за црк. капитал. »Шта зар ја Андреић Мићаш биро ур да дозволим, да мој касир чини услуге цркви? Шта је црква мени? — ништа. Ја сам борчански државни кнез; можели бити веће власти на свету? — вели надувени »деда лала« носом небо парајући. Морају сви мени покорни бити па и црква. Није мени црква ништа. Ја знам само за мог »господар« натароша; за њега се морам бринути, да му боктери секу дрва, донесу воде, нране краву, свиње и живину, почисте собе и кујну, децу љуљају, с њиме у лов иду и тамо дивљач купе — а шта је мене стало за цркву. Мојем »господар« натарошу тако је и по вољи, да се цркви незгоде чине е па ја ћу мојем господар натарошу по вољи чинити. А и за општину не марим. Онако све мора бити како мој »господар« натарош хоће; он ме је метнуо за кнеза, он ми душу држи па нека буде све по његовом. Није то згорег са господом држати; с њима у друштву лепо поједеш, лепо попијеш, па тек какве фине цигаре пушиш. Та већ само ради тога треба се то отимати за кнежевину. До кнежевине је лако доћи: само угађај господа па тек само »жупнеш« у кнежевину«. — И чујте људи овај несретник хоће да прсне од једа што није ових дана изабран за скупштинара, одборника ил' бар за перовођу код црк. општине. Где год може чини пакости св. цркви и јавно изјављује, да му св. црква не треба, он неће никад ићи у св. храм Божији (можда намерава у арнаутлук ићи где би сасвим пасовао) а овамо је ипак рад код црк. општине бити, разуме се не да користи општој (то је непознато Мићашу Андреићу), већ да рови, да буши по рецепту његовог госп. натароша. Видели ко још оваква образа. Но овај Фочић Мехмед аха »деда лале« није једини дахија у Борчи. Имаде он себи равног брата (не по крви, но по нарави) а то је борчански Мула Јусуф, главом Лаза Макса »натарош у миру«. Лаза и »деда лале« знају се врло добро; деда лале био је и Лалин кнез. Њих се двоје за час здрпну, док длан о длан они опет лепо. Кад је прошле године »деда лала« намештен за кнеза, Лаза Макса није се тад добро возао са својим братом лалом. Брат Лазар одма почео потстрекавати људе, да протестирају против брат лалине кнежевине. Људи дођу брат Лази, »да се и он потпише на протест. Брат Лаза не хтеде дати потписа. Тада му људи пребацише, да је преврнуо бунду, да је он сад у споразуму са натарошем и деда лалом; Лаза се лупи руком у груди и рече: »Нисам с њима у договору тако ми мога свеца (показујући другом руком на икону) и јединца мога; не могу протест потписати за то, јер се бојим, да натарош и кнез не повисе порезу на дућан сина мога, ал' ако дође до истраге, на мене се слободно позовите«. Пре две—три недеље панчевачки госп. надсолгабиров водио је на лицу места истрагу у ствари деда лалиног кнежевског избора. Па шта мислите људи како је сведочио тај Лаза Макса? Он је сведочио, и то жестоко овако: да је »деда лала« добио огромну већину гласова, скоро је једногласно изабран за кнеза. Овако дакле један капуташ!!! Јелте људи, да је овај капуташ поштен? — о томе не може бити сумње. Немојте му се ништа чудити; та њега и један граничарски каплар надмашује интелигенцијом. Довијо »деда лала« свога брата за руком. Улијо му он и натарош у главу, да ће му они довести попу зета из дерне Клисуре (Белобрешке) амо у Борчу само ако буде њихов човек. »Само ти Лазо с нами, твог ћемо синовца из Борче изјурити, јер он нам је трн у оку, а твој ће зет бити попа«, — храбри »деда лале« свога брата Лазу, и Лаза слуша, покорно слуша. Па зар није Лаза Макса подобан своме брату »деда лали?« Штета само што их једна мајка није родила,

Др.

То јасно каже: немамо се чему надати од хрватско-српске коалиције.

Даљ, 12 децембра.

Ужурбали се самосталци. Још који дан па ће се обавити избори епархијских скупштинара у архидијецези. Сабор је морао уништити избор који се пре годину дана одржао Незаконит је био Српска радикална странка победила је тада у карловачком, земунском и митровачком протопрезвитерату, једино је пала у вуковарском и то са четири гласа. Нису ту победили самосталци, него Жарко Станић Лаза Николић из Вуковара и Шандор Поповић са Васом Муачевићем увукли се у седало калуђерима па је Милан Максимовић, патријархов зет, натерао даљце, боровце и белобрђане да гласају за самосталце. Жарко Станић тада уфитиљио бркове, а Василијан Муачевић гладио браду, Шандору Поповићу вода на уста ишла од радости што се удостојили недара клерикалних; већ су рачунали како ће радикалне попове бријати Али, ум за морем смрт за вратом!

Нема сумње, да ће радикали однети и победу. Самосталци се сада ужурбали, свом је уздање лагање по селима, али народ им свуда окреће леђа.

Вести из места и са стране.

Црногорски напад.

Чује се, да је једна чета Црногораца, од својих 2.000 људи прешла турску границу, напала на једно турско село, поробила га и попалила, па се онда вратила у Црну Гору. Ако је ово истина, то су Црногорци свакако учинили из освете са оне пређашње турске испаде на црногорске чобане. Овај догађај може да доведе до нових трзавица и да помете и онако неуређене односе између Црне Горе и Турске. Задње време много се говорило, да ће оне прекинути дипломатске односе.

Попови пред судом.

Клерикални листови из јужне Француске доносе једну анатему (клетву), коју су потписали седамнајст архибискупа и бискупа против листа „Депеш де Тулоз“ кривећи га да хули на Бога и да потпомаже шиаму. Даље веле да велики грех чине сви они, што купују и читају тај лист, и према тим грешницима ће испопедни оци поступити строго код припуштања сакраментима. Ова клетзена осуда изазвала је велико узбуђење у Француској, још више и тога ради, што се очекују још више таких осуда против неких републиканских листова. Поменути лист међу тим неће остати на миру, већ потписнике оне осуде тужити суду. Ово ће бити једна од најзанимљивијих парница за суд. Она осуда може се схватити и као опадање, те ће суд имати, да реши, да ли духовне „власти“ могу и данас изрицати клетве и да ли су оне једине позване ца бране наше светиње.

Догађаји у Русији.

На место министра трговине Филосова, који је недавно, на дан царева имендана, напрасно умро за време једне позоришне претставе, именован је, као што тврди „Новоје Времја“, члан државног савета Авраков. Он је по струци инжењер за рудокопе и основао је јужно-руску индустрију гвожђа. Приста-ша је центрума у Думи. — Приликом царева имендана послала му је странка октобриста овај телеграм: „Свемоћни царе! Даруј правду и истину свима, и великим и малим, и нека Богом поверена ти власт буде силна не само спољашњом снагом, већ и правом хришћанском љубављу и добротом“. У овим речима виде политички кругови пребацивање, што у новије доба јача реакција и чиновничка самовоља. — У вишем свештенству дошло је до сукоба Највиша црквена поглавица, петроградски митрополит Антоније, отступа, а на његово место долази московски митрополит Владимир. Владимир је присталица савеза руских људи.

Образовање нове бугарске чете.

Једренетски валија јавља, да се образује нова бугарска чета од 120 људи, и да се спрема, да код Мустафа-паше пређе границу.

Убиство у Минхну.

У Минхну је један студенат ишао напит улицом и лармао. Полиција га дваред опомене на ред. Но он не хтеде послушати, већ је хотимично и даље пркосио. На то га два редара шчепају и поведу у полицију. Он се стаде отимати. Полицајци га не могоше свладати те један не могући се послужити ни сабљом, тргне револвер и смртно рани студента.

Осуда Ервеа.

Познати француски антимилитариста Ерве осуђен је због вређања армеје на годину дана тамнице и 3.000 франака новчане глобе, а његови сарадници за пет година тамнице и 3.000 франака новчане глобе.

Како је Марк Твен купио књигу.

Познати Амерички хумористички књижевник Марк Твен дође у једну књижарницу и заиште једну књигу. Кад је питао за цену, рекоше му четир долара. На то ће Твен: — Ја пишем по повинама, зар не ћу за то добити попуста? Књижар одговори: Свакако? Твен ће даље: Ал ја сам и сам написао неколико књига, и припадам савезу америчких писаца, и зато ми се обично даје попуст, код куповања књига. — И код нас ћете добити тај попуст одговори књижар. — Знате ја сам и акционар ове фирме, то ми свакако даје права на попуст, а? — Без сумње. одговори књижар. — Ала молим Вас, ја сем Марк Твен, ваљда сте чули што о мени, зар не мислите да ми зато припада попуст? — Са свим тако, одговори књижар. — Е, то је лепо, рећи ће Твен, молим Вас, колико имам да платим? — Ништа, одговори књижар, кућа Вам дугује још 80 центи!

Један државни тужилац.

У једном месту у Аустрији дође јуче, баш на сами римски Божић, једном државном тужиоцу један човек разјарен и поче га бедити, како је преварио његову нећаку, како јој је обећао да ће је узети за жену и како јој је, аконто те женидбе, измамио велику суму новаца. После тога одјури на полицију и пријави целу ствар. Полиција поведе истрагу и испостави, да је државни тужилац посве частан човек, са већом породицом, а дотични љубавник да је само узео име његово.

Чудна превара.

Бечки земаљски суд претреса једну необичну парницу. У Бечу је једна госпођа годинама ишла у једну једиту цркву и једном једитом попу на исповест. Она се тако свикла на попа, да јој се чинило и после његове смрти да чује његов глас. Дознаду за то једна жена и ћерка јој. Одмах јој поруче, да оне помоћу спиритистичких сејанаса (седница) могу дозвати дух покојнога попа. Ова пристане на то и одлазила је њиховој кући. У кући је био намештен домаћи олтар. Ћерка оне жене била је медијум. Кад су ону побожну завели, увек су је приморавали, да разне драгоцене ствари прилаже на олтар. Ова је све чинила у свом заносу. Тек кадгод се освести и ствар пријави полицији. Варалице су ухапшене.

Један хохштаплер.

Хохштаплером зову Немци човека, који без сретства живи на велико и свуда гледи да начини утисак богата човека, те се не стиди крађе ни отмице, само да дође до новаца. У Бечу је ових дана један такав хохштаплер узео фијакер и возио се пуних шест сати од радње до радње, да „пазари“, за Божић. Свуда је изабрао скупоцених ствари и наредио да му се пошаљу кући, онда ће их исплатити. Неки се преварише и пошаше. Код куће је примивши ствари, рекао да му по новац дођу пред вече. Кад су ови дошли, а господина нема. Накрао је ствари у вредности од 900 круна. Код једног златара је поручио разних драгоцених ствари и адиђара у вредности од 25.000 круна, али му није упалило. Преварио је и фијакеристу. Тај хохштаплер је младић од 19 година, а већ је испекао занат.

Дрски лопови.

У радионицу велосипетског фабриканта Кираља у Будимпешти дођу пре неки дан два младића у лепом оделу и приказаше се као опуномоћеници грофа Корниша. Рекоше, да на грофовом автомобилу нема неких делова и хоће да их изаберу у Кираљевој радњи. Фабрикант их лепо дочека, и, видећи како говоре са стручним познавањем, није му ни на крај памети пало, да посумња у њих. Тек што се нађоше сами, а они ти одмах дочепаше неколико ствари у вредности од 400 круна и бацише их кроз прозор другару, који је већ чекао на улици и одмах побегао. А затим и они нададоше бежати. Један шегрт заустави једног од њих, овај га ћуши, отме се те и он побегне. Полиција трага за њима.

Телеграм без жица.

Већ од четир године раде код железничког и телегрефског војног пука у Корнајбургу на изради телеграфа без жица. Сада су завршили покушаје и уредили су и неколико покретних телеграфских станици. Ових дана добила је станица пуковније брзојав са станицо у Великом Кенену. У Нанену поред Берлина подигнута је грдна телеграфска станица за телеграфију без жица. Оданде могу да телеграфишу у даљину од три хиљаде километара. Заслуга је нашег телеграфског пука, што је устројио таку малену брзојавну станицу која се може колима преносити, а уз то може да прима брзојаве из даљине од шест стотина километара. Средишна телеграфска станица за телеграфију без жица има врло важну улогу у случају рата, јер из таковог средишта може се на ком граду, на којој пограничној станици, па и војсци, која оперише, одмах телеграфисати. Све европске силе имају већ такових великих средишних станица, тако Немачка у Нанеоу, Француска у Ајфеловој кули, Енглеска у Лондону, Италији на морској обали, Русија у Петрограду, осим тога имају средишне станице и Шведска, Норвешка, Данска, Швајцарска, и Румунија. Сада и наша војна управа намерава да такову станицу подигне поред Беча.

Главни уредник: Јаша Томић.
Одговорни уредник: Константин Брадваровић.

Трговина.

НОВИ САД, 13. децембра 1907. године.

Пшеница прве каквоће 24 к. 40 до 24 к. 60 п.
Пшеница нова 24 к. 20 п. до 24 к. 40 п.
Пшеница средња 24 к. — п. до — к. — пот.
Пшеница лакша 23 к. 60 п. до 23 к. 80 пот.
Наполица нова — к. — п. до — кр. — пот.
Јечам 14 круна 60 пот. до 15 кр. — пот.
Зоб нова 15 кр. — пот. до 15 кр. 60 пот.
Кукуруз у зрну стари — к. — п. до — к. — п.
Кукуруз у зрну н. 12 кр. 60 п. до 13 кр. 10 п.
Кукуруз у клипу н. кр. — п. до кр. — п.
Маст 140 кр. — п. до — кр. — пот.
Сланина 140 кр. — пот. до — кр. — п.
Сланина пањена 140 кр. — п. до — кр. —
} све од 100 кила.

Свињи угојени тешки 86 до 88 пот.
Свињи средњи . . 82 до 84 пот.
Свињи лаки . . . 72 до 80 пот.
} кило

Теоци 110—112 по кили
Јагњци ——— пар
Овци пар 24—40 кр.

*

БУДИМПЕШТА, 23. децембра 1907. године. — Оригинални недељни извештај будимпештанске филијале Српске Банке са будимпештанске житне и продуктне берзе.

Данас је продато у готовој роби:

Нова пшеница:
Потиска 100 мтц. 78 по 26 35.
Бачка — мтц. — по —
Отолно-београдска 200 мтц. 76 по 25·60.
(Све се цене разумевају за 3 месеца).
Раж — мтц. по —·—.
Зоб 100 мтц. по 16·85 (каса).

Закључци

Пшеница за април 1908. . . .	К	13·29—13·26
Пшеница за октобар 1908. . .	„	11·16—11·17
Раж за април 1908.	„	12·16—12·17
Зоб за април 1908.	„	8·48—8·49
Кукуруз за мај 1908.	„	7·35—7·36

Све се цене разумевају за 100 кила робе у крупској вредности.

Српско народно позориште.

Недељни ред позоришних представа.

У четвртак, 13. (26.) децембра, први пут: **„Барон Фрања Тренк“**. Слика из сеоског живота у 4 чина, с певањем, написао J. E. Томић. (Комад који је Матица Хрватска одликовала земаљском наградом.)

У суботу, 15. (28.) децембра: **„Марија Стјуартова“**. Жалосна игра у 5 чинова од Фридриха Шилера.

У недељу, 16. (29.) децембра: **„Ђидо“**. Слика из сеоског живота у 4 чина с певањем и играњем, написали J. Веселиновић и Д. Брзак, музика од Д. Јенка. (Дневна представа за народ с обаљеним ценама у 3 сата после подне, ван претплате.)

ФРАЊЕ ЈОСИФА ГОРКА ВОДА је од многих година одлично опробано средство.

1406 27—

НАЈВЕЋИ ИЗВОР!
готовог мушког, женског и дечијег одело, ге правог енглеског одела за господу па мери, као и цео прибор за „српске Соколаше“ јесте једино у првој и највећој српској трговини

СТЕВАНА Ј. КАПАМАЦИЈЕ

у Новом Саду, главна улица бр. 25.

НАЈЈЕФТИНИЈЕ ЦЕНЕ!

320 69 -70

СЛАБОСТ

било телесне, било као последице болести, лечи **Скотова Емулзија** брзо. **Скотова Емулзија** може се назвати чисто храњивим средством, које помаже, и које особиту утицајну снагу има и уједно је

врло лако сварљиво

и пријатно.

И најсамовољнији болесник навикне се брзо на „Скот“ и најслабијем стомаку „Скот“ ни најмање тешкоће не причињава.

Управо само са Прком — рибама — као знак врранције Скотовог поступка.

Цена оригиналној боци

2 Кр. 50 пот.

Може се добити у свима апотекама

1202 3–5

ГОТОВЕ СУ

српске светитељске карте дописнице, св. Никола, Божић, св. Стеван, св. Василије, св. Јован и т. д слике су снимите са оригинала највећих српских уметника: Уроша Предића и Паје Јовановића, дивна израда, добити у свакој количини.

Препродавцима у црној боји **100 ком. 3 круне** а у бојама 100 ком. **5 круна.** Ко новац у напред пошаље добија франко.

Само књижарници

Милана Ивковића

1546 12 30 Нови Сад.

Изишао је божићњи број

„Књижарског Гласника.“

Шаљем на захтев сваком бесплатно.

Издавачка књижарница

А. ПАЈЕВИЋА

(Ф. ОГЊАНОВИЋА)

1633 3—3 у Новом Саду.

МОЛОВ Сајдлички прашак

Само прави кад свака кутија и сваки прашак заштитну марку и подпис **A. Moll** носи

МОЛОВ САЈДЛИЧКИ ПРАШАК је за оне, који пате од стомака ненадмашимо средство, јер јачају стомак и успешно делују на варење и пријатно је средство против затворене столице, те испред свију других пургатива, пилула, говких вода итд. имаде првенство.

Цена је оригиналној кутији 2 круне

Фалсификати се судски прогањају.

Молова Францова ракија са соли

Само прави кад свака боца носи заштитну марку **A. Moll-a** и кад је са оловном пломбом затворена.

МОЛ-ОВА

францова ракија и со

јн особито сред тво за мазање код севотина, зглавкова и при назебу најбоље кућевно средство јер успешно јача мускуле и нерве.

Цена је пломб. ориг. флаша 1 кр 90 пот.

Главно отправништво од апотекара

А. Мол ц. и кр. дворски лиферант

ВЕЧ, Т хлаубен 9

У стовариштима провинције треба искати искључиво препарате А. МОЛ-а.

658 73—104

KALOGÉN

Бразајеве Францове ракије

КРЕМ ЗА ЗУБЕ је најбољи

261 84—40

Оглас

У рачунском одељењу српског краљевског министарства грађевина одржаће се на дан 15 (28) децембра 1907 године пре подне офертална лицитација за грађење нове цркве у Тополи, у округу крагујевачком задужбине Њ. В. краља Србије Петра I.

Кауција износи 40.000 динара која се полаже у готову новцу или у српским државним хартијама од вредности.

Планови, предрачун и услови могу се разгледати у рачунском одељењу поменутог министарства

Из рачунског одељења српског краљевског м нистарства грађевина No 9383/ех 1907 године

Београд 2 (15.) децембра 1907

1628 3—3

ОБЈАВА.

Потписани овим учтиво објављује пошт. публици, да у својим ново реновираним просторијама искључиво и једино у НОВОМ САДУ

ПЛЗАНСКО ПИВО

„Urquelle“

из грађанске пиваре

ТОЧИ.

За обилату посету моли са високопоштовањем

ЈОЗЕФ ОБЕРНИК

1588 6—10 пивница код „Липе“.

НОВА СРПСКА ГАЛАНТЕРИЈСКА И КРАТКЕ робе трговина

БРАНКА ЧАВИЋА

Нови Сад „Код беле мачке“

главна улица бр. 28.

препоручује своје богато стовариште женских блуза, шосова, жипона, бела веша, мидера, чипке, рукавица, појасева и разна ауфпуца, исто тако и мушких краватаи, кошуља и т д

ПОСЛУГА ТАЧНА

са јефтиним утврђеним ценама

1635 2 6

Основано 1870. г. ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА Основано 1870. г

Н. ДИМОВИЋА

У **Новом Саду** КОД **„црвеног рака“**

препоручује своје велико стовариште

ПОМОРАНЏЕ првене прогресе и мандарине, **ЛИМУНОВА** сиракуса и осталог јужног воћа, најфинијег Ајксер Тоскана, тафел и десер ЗЕЉТИНА, ШЕЋЕРА, КАФЕ, ПИРИНЦА, РУМА, ТЕЈА, СВЕЋА минералних ВОДА, најбоље врсте САЛАМЕ СИРА: форалбершки ГРОЈЕР, милански СТРАКИНО, ГОРГОНЦОЛА, и ПАРМЕЗАН. Исто тако ШТОПЛОВА, ПЛАВОГ КАМЕНА, РАФИЈЕ за винограде, најбоље ДЕТЕЛИНО СЕМЕ без свилене косе, са бломбом, СЕМЕЊА за енглеску ТРАВУ и РЕПУ, као и све у ову струку спадајуће артиклове на велико и мало. Велико стовариште

1634 1—10 француских цигар-папира.

Цене умерене, послуга брза, солидна и тачна.

ДОБРЕ

сремске шљивовице

може се добити у свакој количини

као и

СРЕМСКА ВИНА

код Душана Тодорића

Стара Пазова (Срем)

1624 3—15 ПЕЦАРА СРЕМСКЕ ШЉИВОВИЦЕ.

Тороњске Сатове

за цркве, варошке куће, дворове, школе и т. д. најновијих, најбољих конструкција у солидној изради произвађа

Rich. Liebing заклети проценитељ и стручњак ц. к. трговачког суда и ц. к. вар. делег. среског суда за 13. бечки среа.

(РИХ ЛИВИНГ)

Wien, XIII/10. Speisingerstr. 66.

Парохијским звањима и црквеним општинама дајем и на одплате Предрачуне шаљем бесплатно. 1505 4—10

РУСКИХ КАЉАЧА

ПОМОДНА ТРГОВИНА МУШКЕ И ЖЕНСКЕ РОБЕ

С. КОВАЧА

„КОД РОДЕ“

у Новом Саду, главна улица број 25

препоручује за празнике своје велико стовариште **Кобраковних цивела**, јединствена продаја **свилених и штофаних блуза, ручних радова**, по врло сниженим ценама, енглеских и плишаних **ШЕШИРА**, белог и зимског **рубља, жипона**, француских **мидера**, накита и т д.

ФРЕГОЛИ-КРАВАТНЕ јединствена продаја.

Солидна послуга, Утврђене цене.

КОЖНИХ РУКАВИЦА

1631 2—5

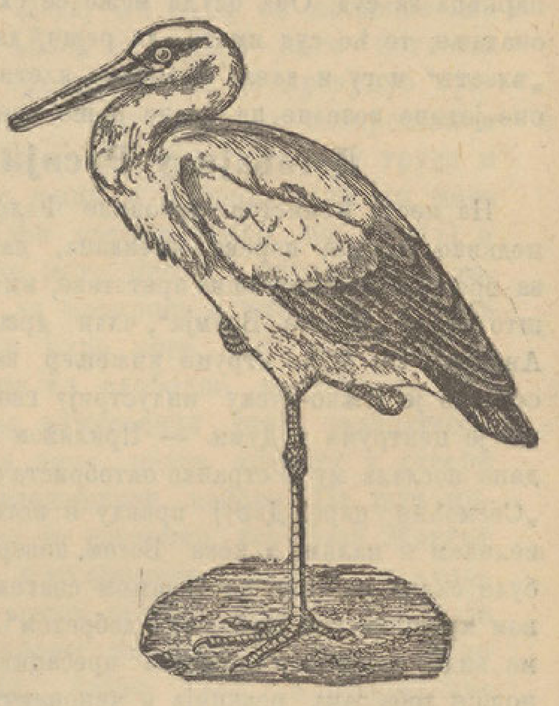

БАДАВА КАЛЕНДАР

СРПСКИ НАРОДНИ ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР

„СВЕТИ САВА“ за годину 1908

Све ово важи само за готов новац.

Цена му је само 70 потура

и то: ко наручи: двадесет ком. добија четрдесет ком.
ко наручи: тридесет комада добија шездесет ком.
ко наручи: педесет комада добија сто комада.
ко наручи: сто комада добија двеста комада.

Поручбине се шаљу творници српских православних црквених утвари

ЛУКЕ К. АЛЕКСИЈЕВИЋА

Нови Сад, (Ujvidék Hungaria.)

Све ово важи само за готов новац.

Цена му је само 70 потура.

1591 6—10

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.